

Datum
2023-06-01

Vårt diarienummer
9/2023

Vår handläggare
Flemming Kristensen

Till: Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, li.remissvar@regeringskansliet.se och i.transport.remissvar@regeringskansliet.se (LI2023/01973)

Svenska Diabetesförbundets synpunkter på:

Remiss av kommissionens förslag om nytt körkortsdirektiv

Det beräknas finnas drygt 500 000 personer med diabetes i Sverige idag, varav cirka 10 procent lever med diabetes typ 1 och runt 85–90 procent med diabetes typ 2. Diabetes är en kronisk sjukdom som personen lever med från insjuknandet och under hela livet. Sjukdomen kräver kontinuerlig uppmärksamhet, kontroll samt löpande bedömning och analys av situationen genom avancerad egenvård. Samtidigt är risken stor att personer med diabetes över tid drabbas av allvarliga följsjukdomar. Dagligen dör 5–6 personer i Sverige där diabetes är den underliggande dödsorsaken.¹

Svenska Diabetesförbundet företräder personer med diabetes, i alla åldrar och alla typer av diabetes, samt dessa personers familjer och närstående som också påverkas av sjukdomen. Vi har med vår 80-åriga historia en bred erfarenhet av och kunskap om hur livet med diabetes ser ut. Vi stöttar personer med diabetes samt deras anhöriga genom hela livet i olika situationer och faser. När det gäller barn så lever drygt 8 000 med typ 1-diabetes, och ytterligare 900 barn får sjukdomen varje år.

Svenska Diabetesförbundet jobbar därför löpande med rättigheter runt körkort, där såväl europeiska som nationella regelverk har mycket stor påverkan på enskilda individers vardag. Två grundbultar är särskilt viktiga för oss när diabetes diskuteras i relation till körkortsregler. Dels att dessa utgår från den enskilda individens körförmåga, och inte slentrianmässigt stämplar personer med diabetes som en homogen sjukdomsgrupp. Dels att reglerna alltid bejakar de teknologiska landvinningarna som sker inom diabetesområdet. Dessa ger många fler personer med diabetes möjlighet att ha stabila blodsockernivåer, och därmed undvika tillstånd och situationer som utgör en trafiksäkerhetsrisk.

Sammanfattning

Vi mycket positivt på, att det nya körkortsdirektivet beaktar de nya behandlingsmetoderna som har tillkommit under senare år när det gäller diabetes. Många av de riskerna som fanns förut, kan hanteras på ett helt annat sätt idag – inte minst på ett sätt som inte äventyrar trafiksäkerheten. Det gäller både på tekniksidan och avseende den medicinska behandlingen av sjukdomen. Det nya direktivet utgår därmed från att personer med diabetes kan beviljas körkort även för högre behörigheter. Detta är ett viktigt och rimligt framsteg. Det är enbart om diabetesbehandlingen inte fungerar för den enskilda individen att körkortet kan indragas eller inte beviljas.

Personer med diabetes har sedan 1 januari 2022 kunnat ansöka om körkort för högre behörigheter i Sverige. Det blev möjligt efter att medicinföreskrifternas krav runt diabetes uppdaterades. Här togs hänsyn till de behandlingsmetoder som nu används, och hur behandlingen fungerar för individen. Vår bedömning är att dessa viktiga förändringar nu i stort kommer att speglas i EU:s körkortsdirektiv.

¹ Svenska Diabetesförbundet (2022): *Diabetes*: <https://www.diabetes.se/diabetes/> [Använd: 2023-05-31]

Den andra delen vi kommenterar på i det följande handlar om kopplingen mellan synproblem och innehav av körkort (avsnittet "eyesight"). Initialt vill vi passa på att upprepa vikten av, att regeringen skyndsamt går vidare med de utredningsförslagen som Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI) lämnade tillbaka i oktober 2022.² Svenska Diabetesförbundet vill att ett praktiskt körprov ska vara en del i underlaget för bedömning av körförmågan, när det gäller synfältsbortfall vilket idag är praxis i flera europeiska länder.³

Eyesight

Kommissionens förslag (undantagsfall): For group 1 drivers, licensing may be considered in 'exceptional individual cases' where the visual field standard or visual acuity standard cannot be met but there are reasons to believe that the issuance of a driving licence for the applicant would not impair road safety; in such cases the driver shall undergo examination by a competent medical authority to demonstrate that there is no other impairment of visual function, including glare, contrast sensitivity and twilight vision. The driver or applicant shall also be subject to a positive practical test conducted by a competent authority.

Svenska Diabetesförbundets kommentarer: Här vill vi lyfta fram, att EU-direktivet betonar att individen, när inte denna kan uppfylla synkraven för innehav av körkort, ut över en medicinsk bedömning även ska genomföra ett praktiskt test. Det praktiska testet ska en adekvat myndighet eller motsvarande ("competent authority") genomföra. Nuvarande formuleringen i EU-direktivet förutsätter att sista nämnda sker, och vi anser som redan beskrivit att det också bör vara en del av den samlade bedömningen i Sverige när det föreligger synfältsbortfall. Vi anser vidare, att detta tillvägagångssätt bör gälla för alla körkortstyper och inte enbart gälla för den så kallade "group 1".⁴

Diabetes Mellitus

Kommissionens förslag (Group 1): ... When treated with medication, they shall be subject to authorised medical opinion and regular medical review, appropriate to each case, but the interval shall not exceed ten years.

Svenska Diabetesförbundets kommentarer: Vi konstaterar, att detta ligger i linje med de nuvarande svenska reglerna. Samtidigt noterar vi, att det i direktivet finns möjlighet att låta individens fortsatta innehav av behörigheterna kvarstå i upp till tio år. Som de nuvarande reglerna i Sverige är utformade sker sådana kontroller minst vart femte år. Givet att den teknologiska utvecklingen idag skapar mycket bra förutsättningar för individen att ha tillräcklig kontroll över sin diabetessjukdom, så bör det övervägas om längre tidsintervaller kan tillämpas även i Sverige utan att trafiksäkerheten drabbas negativt. Detta för att underlätta livet för personer med diabetes, och bidra till att livet med en påfrestande kronisk sjukdom ska vara så enkelt så möjligt.

Johanneshov dag som ovan

Björn Ehlin
Förbundsordförande

Flemming Kristensen
Ansvarig utredning och påverkan

² Svenska Diabetesförbundet (2023): "Öppet brev till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlsson" [2023-03-29 infrastruktur- och bostadsminister_sg-002.pdf \(diabetes.se\)](#) [Använd: 2023-05-31]

³ Statens väg- och transportforskningsinstitut (2022, VTI rapport 1149): "Regeringsuppdrag synfält. Utredning om förutsättningar för undantag från de medicinska kraven för individer med synfältsbortfall." - [VTI rapport 1149 \(diva-portal.org\)](#) [tillgänglig 230531]

⁴ "Group 1" motsvarar enligt direktivet: A, A1, A2, AM, B, B1 och BE.